

Оберігаймо землі водного фонду

На території Рівненщини протікає 165 річок, найбільшими з яких є Прип'ять, Горинь, Стир, Льва, Случ, Ствига. Разом з безліччю приток голубих озер та боліт вони утворюють своєрідну гідрографічну мережу області. На неї накладаються всі наявні промислові підприємства, підприємства комунального господарства, кожне з них потребує великої кількості води, що подекуди згубно впливає на стан річок та водойм, позначається й на екологічній ситуації в цілому. Порушене раніше екологічно допустиме співвідношення площ ріллі, природних кормових і лісових угідь у свою чергу негативно впливає на стійкість агроландшафту. Розорювання крутосхилів, берегів річок, порушення протиерозійної агротехніки, ігнорування агролісомеліоративними заходами призводять до змивання ґрунтів, якими й забруднюються річки та водойми. І

Враховуючи численні екологічні негаразди. Верховна Рада України останнім часом прийняла щодо цього ряд рішень. Ними передбачено оздоровлення малих річок, забезпечення дотримання режиму прибережних захисних смуг, їх заліснення та залуження, поліпшення екологічного стану меліоративних земель, дотримання режиму використання водоохоронних зон, створення в басейнах малих річок заповідних об'єктів, широку пропаганду питань охорони та відтворення малих річок тощо.

Для оздоровлення стану малих річок області виготовлено технічну документацію по встановленню зон і прибережних смуг річок і водойм. Згідно з нею прибережні смуги становлять 39,6 тисячі гектарів. Ця площа покликана стати буфером щодо забруднення водних об'єктів, забезпечити зменшення техногенного навантаження на біологічний світ.

Режим використання і охорони земель в прибережних смугах постійно контролюється землевпорядною службою та природоохоронними органами області. Так, лише в цьому році здійснено 267 цільових перевірок використання земель в прибережних смугах малих річок і водойм, виявлено, що в ряді місць не виконуються заходи, передбачені технодокументацією.

Слід зазначити, що в цілому по області залуження схилівих земель проведено на площі 5923,9 га з запланованих 6963,4 га. Значні площі прибережних смуг й досі розорюються в Березнівському, Володимирецькому, Дубровицькому, Зарічненському, Рокитнівському, Костопільському районах. На площі лише 1583 гектарів (або на 58 відсотках) створено водоохоронні лісові насадження. Особливо великі обсяги по створенню водоохоронних насаджень не виконано в Березнівському, Гоцанському, Костопільському, Острозькому, Рівненському, Сарненському районах. Не в повному обсязі проведено рекультивацію порушених земель та здійснено винос будівель за межі прибережних смуг.

Під час цільових перевірок режиму використання і охорони земель у межах прибережних смуг малих річок і водойм виявлено десятки випадків порушень законодавства. Назвемо найхарактерніші з них: розорювання земель у прибережних смугах (21 випадок), це, зокрема, стосується

Демидівської селищної ради, Вербської сільської Дубенського, Заборольської сільради Рівненського, Кисорицької, Сновидовицької сільських рад Рокитнівського району. Влаштування стихійних звалищ сміття (31 випадок). Це стосується Горбаківської сільради Гошанського, Городоцької сільради Рівненського, Малодорогостаївської, Торговицької сільрад Млинівського, Соснівської, Тишишської, Моквинської сільрад Березнівського, Устянської сільради Корецького районів.

В межах прибережних смуг р. Стир 8 жителів м. Кузнецовська спорудили 8 підсобних приміщень, літні табори влаштовано в Олександрійській сільраді Рівненського. Не виноситься з прибережної смуги конюшня в КСП «Волинь» Здолбунівського району. Все це є грубим порушенням природоохоронного законодавства. По виявлених порушеннях дано відповідні приписи, складено протоколи про притягнення винних до адміністративної відповідальності та винесено 9 постанов про накладання штрафів. Так, за влаштування стихійних сміттєзвалищ на голів Малодорогостаївської сільської ради Ф. Лушука, Добрятинської — С. Лозового та жителів Торговиці — В. Жука, Д. Малярчука, Н. Кочаловську винесено постанови про накладання штрафу в розмірі від 34 до 170 гривень.

В Рокитнівському районі за розорювання прибережних смуг оштрафовані головні агрономи КСП "Колос", КСП "Маяк", КСП "Світанок", КСП "Нива".

За влаштування в прибережній смузі складу паливно-мастильних матеріалів та сміттєзвалищ на території підприємства начальнику Лубенського районного підприємства електричних мереж Б. Омельчуку вручено припис, встановлено строки ліквідації правопорушення. Генеральному директору Лубенської трикотажної фабрики Я. Крамчинському також вручено припис про ліквідацію порушень природоохоронного законодавства. За аналогічні порушення притягнуто до адміністративної відповідальності ряд осіб у Корецькому, Березнівському, Костопільському, Здолбунівському, Володимирецькому та Рівненському районах.

Й досі не вирішеним залишається питання встановлення меж прибережних смуг малих річок і водойм у населених пунктах, що не сприяє поліпшенню санітарного стану та захисту річок і водойм від забруднення.

Як зазначалось на засіданні постійної комісії обласної ради з питань екології і охорони навколишнього середовища, першочерговою умовою для підвищення ефективної дії прибережних смуг у зниженні забруднення річок і водойм слід здійснити коректування документації по встановленню прибережних смуг і водоохоронних зон у відповідності з чинним природоохоронним законодавством та з урахуванням практичного досвіду і особливостей регіонів, передбачивши для цього відповідне фінансування; підвищити відповідальність усіх землекористувачів і власників землі за дотримання режиму використання цих земель та вимогливість з боку

місцевих рад, спеціально уповноважених органів по здійсненню контрольних функцій.

Нині під час здійснення земельної реформи, складанні проектів роздержавлення і приватизації земель сільськогосподарських підприємств і організацій, видачі державних актів на право колективної власності проводиться уточнення земель водного фонду, що віднесені до земель державної власності. Ці землі залишаються в користуванні сільськогосподарських підприємств, не підлягають паюванню і приватизації.

З метою забезпечення природної і екологічної рівноваги в області розроблена і діє Програма захисту земель від водної та вітрової ерозії, інших видів деградації земель, якою передбачено комплекс організаційних, агротехнічних, протиерозійних та інших видів деградації земель та інші заходи, в першу чергу впровадження ґрунтозахисних, ресурсозберігаючих систем землеробства з контурно-меліоративною організацією території. В минулому році лише для виконання комплексу протиерозійних заходів необхідно було виділити 8,8 млн. гривень, а виділено для цієї програми лише 1 1,2 тисячі гривень бюджетних коштів...

У цьому році в області розроблено регіональну програму у відповідності з Національною програмою екологічного оздоровлення басейну Дніпра та поліпшення якості питної води", якою передбачається виконати значні обсяги робіт по створенню та упорядкуванню водоохоронних зон і прибережних смуг, захисних лісонасаджень на ерозійно-небезпечних землях, будівництву протиерозійних гідротехнічних споруд тощо. На виконання цих заходів протягом 1997-2010 років необхідно затратити 47,9 млн. гривень за цінами 1996 року.

Реалізація державних, регіональних програм раціонального використання та охорони земель, покращення природного середовища повинна здійснюватися за кошти держави. Проте не повинні стояти осторонь цієї загальнодержавної справи місцеві ради, їх також зобов'язано направляти на ці цілі кошти від плати за землю, які, згідно із Законом України "Про державний бюджет України на 1997 рік", в повному обсязі зараховуються на рахунок місцевих рад та згідно із статтею 21 Закону України "Про плату за землю*" можуть використовуватися для покращення санітарного стану водоохоронних зон і прибережних смуг малих річок і водойм. Це також сприятиме оздоровленню екологічного стану території області, ефективнішому використанню земель водного фонду.

Г. Косолапов